

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **Needful s.r.o.**, IČ 28073851
se sídlem Lidická 1875/40, 602 00 Brno

zastoupená Mgr. Václavem Voříškem
advokátem se sídlem Pod kaštany 245/10, 160 00 Praha

proti
žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**
se sídlem Žerotínovo nám. 449/3, 601 82 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2018, č. j. JMK 164241/2018, sp.
zn. **S-JMK 160338/2018/OD/Kš**

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2018, č. j. JMK 164241/2018, sp. zn. S-JMK 160338/2018/OD/Kš a rozhodnutí Městského úřadu Hustopeče ze dne 25. 9. 2018, č. j. MUH/71120/18/341, sp. zn. dop/10696/15/483 **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 9.800 Kč do 30 (třiceti) dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Václava Voříška, advokáta se sídlem Pod kaštany 245/10, 160 00 Praha 6.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. V půlce listopadu 2015 řidič vozidla žalobkyně při jízdě v obci překročil nejvyšší dovolenou rychlost o více než 20 km/h. Městský úřad Hustopeče („městský úřad“) nezjistil, kdo v tu dobu vozidlo žalobkyně řídil. Proto stíhal samotnou žalobkyni coby provozovatele vozidla. Shledal ji vinnou a uložil jí pokutu. Podle žalobkyně se přitom městský úřad dopustil mnoha procesních i hmotněprávních pochybení, které nenapravil ani žalovaný. Žalobkyně také namítá, že její odpovědnost za přestupek zanikla v důsledku prekluze. Krajský soud proto musel posoudit, zda se tak skutečně stalo.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Městská policie Hustopeče („městská policie“) zjistila, že ve čtvrtek 12. 11. 2015 v odpoledních hodinách vozidlo značky Mercedes s SPZ X., které provozuje žalobkyně („vozidlo žalobkyně“), při jízdě v obci nedodrželo nejvyšší povolenou rychlost. V místě s maximální možnou rychlostí jízdy 50 km/h, mu automatizovaný technický prostředek naměřil rychlost 79 km/h (po odečtu stanovené odchylky měřidla ve výši ± 3 km/h činila skutečná rychlost jízdy 76 km/h).
3. Městský úřad do týdne žalobkyni vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení výzvy uhradila pokutu ve výši 1.500 Kč. Poučil ji, že pokud tuto částku ve stanovené lhůtě uhradí, pak věc odloží. Pro případ, že by se tak nestalo, ji poučil, že bude pokračovat v šetření přestupku. Informoval žalobkyni, že pokud nezjistí pachatele přestupku, pak zahájí řízení o správním deliktu s ní coby provozovatelem vozidla.
4. Za žalobkyni zareagovala společnost ODVOZ VOZU s. r. o., kterou žalobkyně zplnomocnila k zastupování v řízení před městským úřadem. Uvedla, že řidičem vozidla žalobkyně byl v inkriminovaný moment D. P., bytem X. („tvrzený řidič“). Městský úřad tvrzeného řidiče vyzval k podání vysvětlení. Zásilka se však úřadu vrátila jako nedoručená zpět z důvodu, že adresát je na uvedené adrese neznámý. Po zjištění jiné adresy pobytu tvrzeného řidiče od něj městský úřad obdržel e-mailové podání, ve kterém sdělil, že nikdy neřídil motorové vozidlo v obci Hustopeče. Městský úřad proto věc podezření z přestupku odložil dne 27. 1. 2017.
5. Téhož dne městský úřad příkazem o uložení pokuty ve výši 2.500 Kč zahájil řízení vůči žalobkyni, která podle § 10 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích („zákon o silničním provozu“) nezajistila, aby při užití jeho vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. Žalobkyně příkaz obdržela dne 31. 1. 2017 a včas proti němu podala odpor.

6. Městský úřad proto v řízení pokračoval. Žalobkyni o tom informoval, stejně jako o možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí a termínu provedení dokazování mimo ústní jednání. K seznámení s podklady se za žalobkyni nikdo nedostavil. Dne 9. 4. 2018 městský úřad vydal rozhodnutí, proti kterému se žalobkyně odvolala. Žalovaný toto rozhodnutí zrušil z důvodu chybného ustanovení ve výroku rozhodnutí a věc vrátil k novému projednání. Městský úřad poté dne 25. 9. 2018 vydal nové rozhodnutí pod sp. zn. dop/10696/15/483, č. j.: MUH/71120/18/341. Žalobkyni uznal vinnou ze spáchání přestupku podle § 125f odst. 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích ve znění účinném do 30. 6. 2017. Porušení pravidel silničního provozu, za které žalobkyně coby provozovatel odpovídala, spočívalo v překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci o 20 km/h a více [§ 18 odst. 4 ve spojení s § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona o silničním provozu], které zjistila Městská policie Hustopeče dne 12. 11. 2015 v 13:15 hod na pozemní komunikaci ulice Bratislavská, u budovy č. p. 868, pozemek parcela číslo 195, (GPS 016°44'24.371" E, 48°56'06.384" N), v obci Hustopeče. Městský úřad uložil žalobkyni pokutu ve výši 2.500 Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.
7. Žalobkyně podala blanketní odvolání, které ani po výzvě městského úřadu nedoplnila. Toto odvolání žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 11. 2018, č. j. JMK 164241/2018, sp. zn. S-JMK 160338/2018/OD/Kš („rozhodnutí žalovaného“) zamítnul a potvrdil rozhodnutí městského úřadu.
8. Odkazem na § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich („zákon o odpovědnosti za přestupky“), účinného ode dne 1. 7. 2017, žalovaný dovodil, že pro zánik odpovědnosti za přestupek se uplatní lhůta podle dosavadní úpravy, tj. zákona o silničním provozu. Pole § 125e odst. 3 v souvislosti s § 125e odst. 5 zákona o silničním provozu platí, že odpovědnost provozovatele vozidla za přestupek zaniká, jestliže o něm příslušný orgán nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl. Městský úřad se o přestupku dozvěděl dne 18. 11. 2015 a řízení zahájil příkazem, který byl žalobkyni doručen dne 31. 1. 2017. Lhůtu dvou let proto městský úřad podle žalovaného dodržel. Žalovaný měl za prokázané, že žalobkyně je provozovatelem dotčeného vozidla a porušila ustanovení zákona o provozu na pozemních komunikacích. Spáchala tak přestupek kladený jí za vinu.

III. Obsah žaloby

9. Žalobkyně namítá, že její odpovědnost za spáchání přestupku zanikla z důvodu prekluze. Zákon o odpovědnosti za přestupky představuje příznivější právní úpravu. Stanoví totiž, že odpovědnost za přestupek zaniká uplynutím promlčecí doby, která činí jeden rok ode dne spáchání přestupku, zatímco podle zákona o silničním provozu činí subjektivní promlčecí lhůta dva roky a objektivní až čtyři roky. Podle přechodných ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky se odpovědnost za přestupky posuzuje podle tohoto zákona, i pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí jeho účinnosti (§ 112 odst. 1). Ustanovení § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky sice stanoví, že pokud k přestupku došlo před nabytím jeho účinnosti, k zániku odpovědnosti za přestupek nedojde

dřív, než by uplynula některá ze lhůt podle stávající právní úpravy. Toto ustanovení je ale podle žalobkyně protiústavní. Odporuje totiž čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod („Listina“). Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější. V případě žalobkyně se proto uplatní ustanovení o promlčení podle zákona o odpovědnosti za přestupky.

10. Ke zkrácení práv žalobkyně došlo i tím, že při povinnosti k úhradě pokuty a nákladů řízení městský úřad uvedl různý variabilní symbol pro platbu na účet. Městská policie podle žalobkyně neměla oprávnění k pořizování záznamu o měření rychlosti, proto jej nelze použít jako důkaz. Nebyly také splněny zákonné podmínky pro odložení věci a zahájení řízení se žalobkyní. Správní orgány kromě toho neprokázaly zavinění řidiče. Žalobkyně v odvolání také požádala o informaci, která oprávněná úřední osoba odvolacího orgánu bude o odvolání rozhodovat, ale žalovaný jí to nesdělil. Ve zbytku žaloby žalobkyně, resp. její právní zástupce vyjadřuje svůj nesouhlas se zveřejňováním osobních údajů žalobkyně a právního zástupce na webu Nejvyššího správního soudu a navrhuje naprostou anonymizaci rozhodnutí ve věci.

IV. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný se věcně vyjádřil ke všem žalobním námitkám, které považuje za nedůvodné. K námitce prekluze žalovaný uvedl, že z judikatury jasně plyne, že s ohledem na § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky není nová právní úprava odpovědnosti provozovatele vozidla příznivější.

V. Posouzení věci krajským soudem

12. Žaloba splňuje podmínky své přípustnosti. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona s. ř. s.) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Podle § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. krajský soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Vycházel ze skutkového, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po právní stránce však zohlednil závěry pozdějšího nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20.
13. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně ve složení soudu. Samosoudkyni, které byla věc původně přidělena, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci.
14. Žaloba je důvodná.
15. Žalobkyně vznáší několik samostatných žalobních námitek. Soud se však primárně zabýval námitkou prekluze, protože se jedná o vadu řízení, ke které musí přihlížet z úřední povinnosti. V případě její důvodnosti, by nemělo smyslu posuzovat i další uplatněné námitky. Od spáchání přestupku uplynula poměrně dlouhá doba, během které došlo k významným změnám v použitelné právní úpravě. Níže krajský soud tyto změny přiblíží a posoudí, zda mají vliv na případný zánik odpovědnosti žalobkyně za spáchání přestupku.

a. Relevantní právní úprava a její vývoj v průběhu času

16. Podle § 125e odst. 3 zákona o silničním provozu ve znění účinném do 30. 6. 2017 platilo, že „[o]dpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže o něm příslušný orgán nezačal řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy byl spáchán.“
17. Dne 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon o odpovědnosti za přestupky, který sjednotil prekluzivní dobu pro všechny přestupky (správní delikty a přestupky podle předchozí právní úpravy). V § 30 písm. a) stanovil jednotnou lhůtu k projednání přestupku: „*Promlčecí doba činí a) 1 rok, nebo b) 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100.000 Kč.*“ Za přestupek spáchaný stěžovatelem je podle § 125c odst. 5 zákona o silničním provozu možné uložit pokutu od 2.500 do 5.000 Kč.
18. Promlčecí doba začíná podle § 31 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky běžet „*dnem následujícím po dni spáchání přestupku; dnem spáchání přestupku se rozumí den, kdy došlo k ukončení jednání, kterým byl přestupek spáchán.*“
19. Podle přechodného ustanovení § 112 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky platí, že „*[n]a přestupky a dosavadní jiné správní delikty (...) se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona hledí jako na přestupky podle tohoto zákona. Odpovědnost za přestupky a dosavadní jiné správní delikty (...) se posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; podle tohoto zákona se posoudí jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.*“ (zvýraznění doplnil krajský soud).
20. Zkrácení promlčecí, resp. prekluzivní lhůty pro projednání přestupku poukazuje na záměr zákonodárce určité jednání dekriminalizovat, respektive po uplynutí určité lhůty netrvat na jeho potrestání. Takovou právní úpravu lze považovat za výhodnější pro osobu, která se měla přestupku dopustit (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2018, č. j. 73 A 54/2017-37).
21. Problém však představoval § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, podle kterého původně platilo, že „*[u]stanovení dosavadních zákonů o lhůtách pro projednání přestupku nebo jiného správního deliktu, lhůtách pro uložení pokuty za přestupek nebo jiný správní delikt a lhůtách pro zánik odpovědnosti za přestupek nebo jiný správní delikt se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nepoužijí. Odpovědnost za přestupek a dosavadní jiný správní delikt však nezanikne dříve, než by uplynula některá ze lhůt podle věty první, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.*“ Pokud by soud vycházel z této právní úpravy, odpovědnost žalobkyně za přestupek by nezanikla dřív, než uplynou lhůty podle zákona o silničním provozu ve znění účinném do 30. 6. 2017. K prekluzi by tedy došlo, pokud by městský úřad nezačal řízení o přestupku do dvou let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, tj. do 18. 11. 2017. Nová úprava by tak pro žalobkyni nebyla příznivější, protože městský úřad zahájil řízení dne 27. 1. 2017, z pohledu staré právní úpravy tedy včas.

22. Významný zvrat ale přinesl Ústavní soud. Ten nejprve nálesem ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19 (vyhlášeným ve Sbírce zákonů dne 26. 2. 2020) zrušil větu první § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky. Konstatoval, že pod pojem *trestnost* činu spadají otázky jejího vzniku, trvání i zániku, tedy včetně úpravy prekluzivních lhůt. Ty totiž vedou k zániku odpovědnosti za přestupek a způsobují jednou provždy zánik práva státu na potrestání pachatele.
23. Nedlouho poté Ústavní soud nálesem ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20, zrušil i zbývající část § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky. K vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů došlo dne 22. 7. 2020. Ústavní soud shledal rozpor tohoto ustanovení s čl. 40 odst. 6 Listiny, podle kterého platí: „*Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.*“ Ústavní soud uvedl, že rozhodujícím kritériem pro posouzení otázky, zda použití pozdějšího zákona je pro pachatele příznivější, je celkový výsledek z hlediska trestnosti, k němuž by vedla aplikace toho či onoho zákona. Přihlédnout je přitom třeba ke všem právně rozhodným okolnostem konkrétního případu. Použití nového právního předpisu bude pro pachatele příznivější tehdy, pokud jeho ustanovení posuzovaná jako celek vedou k příznivějšímu výsledku než aplikace dřívějšího zákona. Nová právní úprava umožňuje situaci, že odpovědnost za přestupek by na základě použití nové jednoleté promlčecí lhůty zanikla ještě před vydáním napadeného rozhodnutí. Nová právní úprava je proto příznivější než předchozí právní úprava podle zákona o silničním provozu. Přechodné ustanovení § 112 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky však znemožňuje aplikování pro pachatele výhodnější právní úpravy. Pokud by došlo k potrestání pachatele za spáchání přestupku přesto, že podle nové právní úpravy ještě před vydáním rozhodnutí správního orgánu zanikla jeho odpovědnost, došlo by tím k porušení čl. 40 odst. 6 věty druhé Listiny.
24. Případnou prekluzi odpovědnosti žalobkyně musí krajský soud posoudit ve světle uvedených nálezů Ústavního soudu. Pro posouzení trestnosti určitého přestupku je totiž rozhodující právní úprava účinná v okamžiku rozhodování krajského soudu, jak vyplývá z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 As 104/2013-46, který vysvětlil, že pokud rozhoduje „*krajský soud ve správním soudnictví o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo rozhodnuto o vině a trestu za správní delikt v situaci, že zákon, kterého bylo použito, byl po právní moci správního rozhodnutí změněn nebo zrušen, je povinen přihlédnout k zásadě vyjádřené ve větě druhé čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, podle níž se trestnost činu posoudí a trest ukládá podle právní úpravy, která nabyla účinnosti až poté, kdy byl trestný čin spáchán, je-li to pro pachatele příznivější.*“ Uplynutí prekluzivní doby proto představuje vadu, pro kterou soud zruší rozhodnutí správních orgánů z moci úřední (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004-39).

b. Aplikace na případ žalobkyně

25. Za aktuálně účinné právní úpravy je pro žalobkyni zcela jednoznačně příznivější úprava promlčení podle zákona o odpovědnosti za přestupky. K promlčení trestní odpovědnosti

žalobkyně by totiž došlo v případě uplynutí doby jednoho roku ode dne spáchání přestupku [§ 30 písm. a) ve spojení s § 31 zákona o odpovědnosti za přestupky].

26. Ke spáchání přestupku došlo dne 12. 11. 2015. Městský úřad zahájil řízení příkazem dne 27. 1. 2017, který žalobkyni doručil dne 31. 1. 2017. Optikou nové - pro žalobkyni příznivější - právní úpravy došlo k zániku odpovědnosti žalobkyně za spáchání přestupku dnem 12. 11. 2016. K zahájení řízení o přestupku došlo až 27. 1. 2017, tedy po marném uplynutí prekluzivní lhůty. V mezidobí přitom nenastala žádná skutečnost či událost, která by podle § 32 zákona o odpovědnosti za přestupky uvedenou lhůtu přerušovala nebo stavěla. Krajský soud proto musel dát žalobkyni za pravdu v tom, že došlo k prekluzi její odpovědnosti za spáchání přestupku. Z tohoto důvodu krajský soud rozhodnutí obou správních orgánů zrušil.

VI. Závěr a náklady řízení

27. Z výše uvedeného vyplývá, že se správní orgány v perspektivě čl. 40 odst. 6 věty druhé Listiny dopustili podstatného porušení ustanovení o řízení, které mělo za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Protože se tato vada týká i řízení před městským úřadem, krajský soud přistoupil nejenom ke zrušení rozhodnutí žalovaného, ale také ke zrušení rozhodnutí městského úřadu (§ 78 odst. 3 s. ř. s.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení bude městský úřad vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
28. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně byla ve věci úspěšná, proto jí vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši 9.800 Kč. Tato částka se skládá ze zaplaceného soudního poplatku 3.000 Kč za podání žaloby, z částky 6.200 Kč za dva úkony právní služby zástupce žalobkyně Mgr. Václava Voříška, spočívající v přípravě a převzetí věci podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb č. 177/1996 Sb. („advokátní tarif“) a podání žaloby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. K tomu je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu za dva úkony právní služby po 300 Kč. Žalobkyně v žalobě požadovala náhradu nákladů právního zastoupení za tři úkony právní služby, včetně podání repliky. Repliku však žalobkyně v této věci nepodala, proto jí soud nepřiznal náhradu za tento úkon.
29. Pro úplnost krajský soud k otázce zveřejňování údajů žalobkyně a jejího zástupce na webových stránkách Nejvyššího správního soudu odkazuje na právní názor Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 30. 3. 2017, č. j. Nao 118/2017-145.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které zvláštní zákony vyžadují pro výkon advokacie.

Brno 27. ledna 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová